

3-2-2022

Vuurwerkverbod

Symbool politiek en een stimulans
voor burgerlijke ongehoorzaamheid

ing. R. W. Kuijk
CEO BOFI VUURWERK B.V.

Inhoud

Reageren op consultatie.....	1
De stelling	1
Korte reactie.....	1
Onderzoek Crisislab	2
Samenvatting.....	4
Aanbeveling	5

Reageren op consultatie

De stelling

Een algemeen consumentenvuurwerkverbod zou moeten bijdragen aan een veiligere jaarwisseling en aan het voorkomen van schade aan mens, dier en milieu. Als alternatief wordt de mogelijkheid van professioneel georganiseerd vuurwerkshows geboden.

Korte reactie

Dat het consumentenvuurwerkverbod zou bijdragen aan een veiligere samenleving is kortzichtig, onverstandig. Het verbod stimuleert burgerlijke ongehoorzaamheid en onvrede in de hand. Daar waar juist de vuurwerkbranche en vuurwerk winkels succesvol¹ hard werken aan een veiligere traditie, informeren en gratis verstekken van PBM's zoals vuurwerkbillen en gehoorbescherming.

Zij zijn een onmisbare schakel in het informeren van de vuurwerkliefhebbers en de transitie die is ingezet met de BPN. De transitie om meer nadruk te leggen op enkel veilig siervuurwerk voor de avond, geen knalvuurwerk meer of omvallende vuurpijlen. Knalvuurwerk geeft overlast in een zogenaamd "vuurwerkseizoen", terwijl dit vuurwerk niet in Nederland verkrijgbaar is en al verboden is buiten de afsteektijden. Deze problematiek wordt niet veroorzaakt door Nederlandse vuurwerk winkels, maar de illegale vuurwerkhandel en falen van het grensbeleid en te weinig politie² capaciteit op het vervoeren van illegaal vuurwerk uit bijvoorbeeld België³.

Tevens is de bewering dat een professionele georganiseerde vuurwerkshow een alternatief is blijkt uit in de praktijk in een stad Rotterdam ook niet succesvol⁴. Waar de hulpdiensten minder belast zouden moeten zijn, is dit juist averechts en ook het overlast daalt niet, de wetteloosheid regeert en

---

¹

<https://zaanstad.raadsinformatie.nl/document/8908725/1/aantallen%20vuurwerksslachtoffers%20in%20perspectief>

² https://www.ioresearch.nl/wp-content/uploads/2019/12/IO-Research-vuurwerkpeiling-2019_def.pdf

³ <https://nos.nl/artikel/2411376-noodkreet-van-burgemeester-kom-niet-naar-baarle-om-vuurwerk-te-kopen>

⁴ <https://www.ad.nl/rotterdam/het-regent-meldingen-van-vuurwerkoverlast-bij-politie-met-veel-tips-kunnen-we-weinig-geef-ons-huisnummers~a148dcf5/>

de inzet voor het georganiseerde evenement neemt veel politiecapaciteit in, capaciteit die nodig is voor incidenten die veelal bestaan uit drank en drugs gebruik op de jaarwisseling⁵⁶.

Rapporten van 2020 en 2021 niet representatief en statisch onbruikbaar voor gegevens. Er was sprake van een verbod op samscholen, horeca sluiting en ook thuisbezoek voor meer dan 2 mensen was niet wenselijk. Uit eerder uitgevoerde onderzoeken bleken omstanders vaker een slachtoffer van vuurwerk, dit maakt de resultaten met het tijdelijke vuurwerkverbod onbetrouwbaar en niet representatief om te vergelijken met voorgaande jaren.

Onderzoek Crisislab

Graag citeer ik een stuk uit een prachtig onderzoeksrapport⁷ over de oorsprong en culturele evenementen rondom de jaarwisseling. Het onderzoek is geschreven door de stichting Crisislab, tijdloos en nog altijd actueel. Het rapport is gemaakt in opdracht van het bestuur van veiligheid van de Radboud Universiteit Nijmegen. Vele bronnen worden geciteerd en zeker de moeite waard om te bestuderen. Hieronder een klein stuk van de geschiedenis;

"De Nederlandse oud en nieuw viering kent een lange en tumultueuze geschiedenis. De exacte oorsprong van de traditie is tegenwoordig moeilijk te achterhalen, maar ligt in ieder geval in Germaanse Joel- en midwinterfeesten die soms wel twaalf dagen en nachten duurden. Feit is dat de jaarwisseling officieel vanaf 1575 op 1 januari wordt gevierd, zo stelt Kruiswijk. Uit de Joel- en midwinterfeesten is het gebruik afkomstig om tijdens de jaarwisseling veel vuur en lawaai te maken. Vuurwerk is echter pas sinds 1930 vast onderdeel van de Nederlandse viering. Dat betekent niet dat de jaarwisseling voor die tijd rustig verliep. Het is eerder zo dat de jaarwisseling altijd al gekenmerkt werd door drankgebruik, vuur en lawaai.

De etnoloog Gerard Rooijackers zegt daarover het volgende: 'Vroeger, tot eind achttiende eeuw, schoten mensen met geweren, op straat en uit de ramen, om de overgang van het oude naar het nieuwe jaar auditief te markeren (...)jongelingen trokken in de 18e eeuw luid zingend, vuurtjes stokend, slaand op deksels en luid schietend door de straten.' Er werd daarbij soms al met carbid geschoten. Ook toentertijd was de viering niet oncontroversieel: er dateert bijvoorbeeld een decreet uit begin 19e eeuw waarin de gemeente Amsterdam 'verordent dat 1 januari een rustige dag dient te zijn'. Etnoloog Irene Stengs voegt toe dat er altijd al feesten geweest zijn die lokale overlast veroorzaakten. In de middeleeuwen werden er bijvoorbeeld grote vreugdevuren in Dordrecht afgestoken. Overigens werden die in de 18e in de ban gedaan (niet onlogisch als je bedenkt dat veel huizen van hout waren gemaakt). Hieronder een overzicht van enkele gebruiken van de afgelopen eeuwen, waarvan sommige lokaal nog steeds plaatsvinden:

- *Amsterdam kende van de 14e tot en met de 16e eeuw het zogenaamde nieuwjaarszingen, waarbij stadsbewoners met de jaarwisseling luid zingend door de stad trokken. De stad Amsterdam verbood het nieuwjaarszingen omdat het teveel overlast zou veroorzaken en organiseerde in plaats daarvan een muziekspektakel op de Dam. In andere steden en dorpen, zoals Nieuwpoort, bleef nieuwjaarszingen tenminste tot de 18e eeuw een lokaal gebruik. Overigens werd het in Amsterdam niet rustig na het verbod op nieuwjaarszingen. Enige tijd later werd namelijk gerapporteerd dat burgers al schietend over*

---

⁵ <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/5278085/ziekenhuizen-jaarwisseling-her-en-der-druk-verlopen>

⁶ <https://www.parool.nl/amsterdam/meer-amsterdammers-door-drank-en-drugs-naar-ziekenhuis-dan-door-vuurwerk-b2baecde/>

⁷ <https://crisislab.nl/wordpress/wp-content/uploads/vuurwerk-def-5-12.pdf>

straat liepen. In de 18e eeuw hield men er een 'klein kanonnetje' op na, dat het gehele jaar op zolder lag en 'oudjaarsmorgen afgehaald en schoongemaakt werd'.

- In Overijssel werden er in de 17e eeuw in veel dorpen optochten georganiseerd waarbij burgers vanaf het huis van de burgemeester met 'hoorns, fluitjes, ratels en muziek' door het dorp trokken om boze geesten te verjagen.
- In verschillende provincies wordt aan zogenaamd 'nieuwjaarstogen' of 'nieuwjaarslepen' gedaan, waarbij in een dorp of stad allerlei spullen die 'los en niet té vast' zitten naar een centraal punt worden gesleept.
- Brabantse boeren deden tot aan de Tweede Wereldoorlog massaal aan carbid schieten. Een traditie die nu nog bestaat.
- In Den Haag deed men tot voor kort aan 'kerstbomen rausen' om een zo groot mogelijk nieuwjaarsvuur te bouwen. Een quote uit televisieprogramma *Andere Tijden* illustreert hoe dat er aan toeging: 'Het leek in de jaren 80 wel oorlog in Den Haag. "Voor kerstbomen en autobanden of een goede matpartij gebruikten we een sluiproute door het bos. Met 100 tot 120 man slopen we naar Rijswijk om kerstbomen te pikken. Dat ging er af en toe heel hard aan toe. Er werd ook wel eens geschoten." Er bestaan tegenwoordig nog steeds vreugdevuren, maar hier worden vooral pallets en afvalmateriaal uit het Westland voor gebruikt."

Lees u vooral meer over dit zeer uitgebreide onderzoek⁸ die verder gaat dan enkel het thema vuurwerk, maar ook de overige jaarwisseling problematieken, de Nederlandse cultuur en groepsgedrag. Tevens worden er vele werkbare oplossingen aangedragen die bijdragen tot het verlagen van eventueel ervaren overlast van vuurwerk.

---

⁸ <https://crisislab.nl/wordpress/wp-content/uploads/vuurwerk-def-5-12.pdf>

Samenvatting

In het onderzoek staan diverse thema's, suggestie oplossingen en de effecten die vervolgens te verwachten zijn. Zo komen ze in het onderzoek tot de volgende heldere samenvatting in een tabel. De vele factoren die de jaarwisseling een magische beleving maken hangen samen uit vele factoren die enigszins zijn te sturen op problemen te verminderen.

	Werkt wel	Werkt niet
Eerste orde oplossingen		
Waarschuw voor de gevaren van vuurwerk		x
Organiseer centraal afsteken vuurwerk		x
Reguleer en controleer import vuurwerk	x	
Organiseer initiatieven voor het opruimen van vuurwerk	x	
Breng vuurwerk in strenger strafrechtelijk regime		x
Breng criminaliteit in strenger strafrechtelijke regime		x
Gebruik (super)snelrecht		x
Organiseer cameratoezicht		x
Verbeter operationeel optreden	x	
Tweede orde oplossingen		
Vuurwerkverbod		x
Gebruik rationele communicatie	x	
Hef accijns op de verkoop van vuurwerk	x	

Aanbeveling

Een verbod zal niet werken, lokaal niet maar ook landelijk niet, zolang de grenzen open zijn en consumenten buiten Nederland eenvoudig aan vuurwerk komen zal de traditie voort leven. Er is gebrek aan handhaving en sociale controle. Mogelijk is het stimuleren van lokale vuurwerzones een beter alternatief dan vuurwerk vrije zones. Zo creëer je positieve benadering en sociale controle, minder politie inzet, de rationele communicatie die ook in het onderzoek wordt benadrukt.⁹

Daarnaast gaat in bijzonder veel gevallen het afsteken van vuurwerk goed. Om cijfers in perspectief te plaatsen geeft een schaatsweekend op natuurijs bijvoorbeeld 20x zo meer druk op de zorg¹⁰¹¹¹².

95% van de klanten in de vuurwerkwinkel zijn normale gezinnen die positief de jaarwisseling willen afsluiten en geen raddraaiers. De maatregel van een vuurwerkverbod raakt nou juist de positief ingestelde gezinnen en vuurwerkprofessionals/handelaren die advies en PBM's verstrekken. Het advies van de veiligheidsraad is jaar op jaar gevolgd in overleg met de BPN, zo wachten we nog altijd op de resultaten op een jaarwisseling zonder knalvuurwerk en vuurpijlen.

Mijn advies is dan ook, volg het huidige beleid, verbeter wat verbeterd kan worden. Een vuurwerkverbod is kortzichtig¹³, buiten proporties, onredelijk¹⁴, niet handhaafbaar¹⁵, stimuleert burgerlijke ongehoorzaamheid¹⁶ en is buitengewoon onverstandig. Het is symboolpolitiek waar bij een meerderheid van dit politieke voorstel desastreuze gevolgen zal hebben.

---

⁹ <https://crisislab.nl/wordpress/wp-content/uploads/vuurwerk-def-5-12.pdf>

¹⁰ <https://www.parool.nl/nederland/40-000-schaatsers-met-letsel-op-spoedeisende-hulp~b3efcgde/>

¹¹ <https://www.trouw.nl/binnenland/40-000-schaatsers-met-letsel-op-spoedeisende-hulp~b2230325/>

¹² <https://www.ad.nl/binnenland/40-000-mensen-op-seh-door-ijsongelukken-ziekenhuizen-door-voorraad-materiaal-gebroken-heupen-heen~aed6b94b/>

¹³ <https://www.nu.nl/jaarwisseling/6176529/recordhoeveelheid-illegaal-vuurwerk-in-beslag-genomen-in-2021.html>

¹⁴

https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20211121_11254795?utm_source=google&utm_medium=organic

¹⁵ <https://www.telegraaf.nl/nieuws/1315986192/gemeenten-kunnen-vuurwerkverbod-niet-handhaven#:~:text=AMSTERDAM%20%2D%20Gemeenten%20worstelen%20met%20het,een%20rondgang%20van%20De%20Telegraaf.>

¹⁶ https://www.vkmag.com/magazine/hawaii_heeft_een_vuurwerkverbod_maar_dat_werkt_niet_echt